

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

DOE IETS TERUG VOOR JE OPA EN OMA!

lees verder!

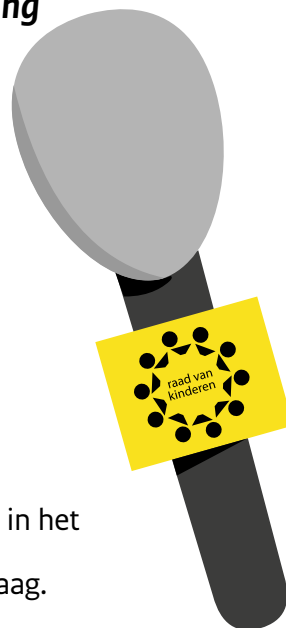

DE RAAD VAN KINDEREN ADVISEERT HET MINISTERIE VAN BZK

Het is voor het eerst dat het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties samenwerkt met de Missing Chapter Foundation. Prinses Laurentien van Oranje is groot voorvechter van 'kinderemancipatie'. In 2009 richtte zij de stichting Missing Chapter op waaruit de Raden van Kinderen voortkomen. Deze raden adviseren inmiddels tientallen bedrijven en gemeenten en sinds kort zelfs het kabinet.

De **Raad van Kinderen** heeft hard nagedacht over wat het betekent om gebruik te maken van het internet. Voor hen is het heel normaal, maar voor veel mensen zoals ouderen en gehandicapten, niet.

De kinderen hebben onderzoek gedaan in hun eigen omgeving en zijn in het voorjaar van 2018 op bezoek geweest bij het ministerie van BZK in Den Haag.

DE HULPVRAAG

DE ADVIEZEN

DE REACTIES

DE LEERKRACHT

DE ERVARINGEN

HEDEN & TOEKOMST

DE HULPVRAAG

Tijdens rondetafelgesprekken konden de kinderen vragen stellen aan verschillende medewerkers. Hierbij is verder ingegaan op het onderwerp en ontdekten de kinderen wat BZK doet. De organisatie heeft meteen **een belangrijke hulpvraag** voorgelegd aan groep acht van basisschool De Paradijsvogel uit Den Haag.

Steven Luitjens

Directeur Informatiesamenleving en Overheid

‘Het is één van de grootste problemen van dit moment: je kunt eigenlijk niet meer meedoen in de samenleving als je het internet niet kunt gebruiken. Ik ben dan ook ontzettend benieuwd wat voor oplossingen de kinderen bedacht hebben.’

RAYMOND
Knops

STAATSSECRETARIS
MINISTERIE VAN BZK

Hoe kunnen wij, als ministerie, ervoor zorgen dat **iedereen zelfstandig het internet** kan gebruiken?

Check
de video!

DE ADVIEZEN

Tijdens de dialoogsessie in juni 2018 onder leiding van prinses Laurentien ontstaat een mooie lijst adviezen voor een aantal besluitvormers binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: Raymond Knops (Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), Steven Luitjens (Directeur Informatiesamenleving en Overheid (DIO)), Anja Lelieveld, Sybren van Dam, Rob de Werd (afdelingshoofden DIO) en Jeanette Krol (Strategisch Adviseur).

Wat vooral opvalt tijdens de dialoogsessie, is dat de kinderen eerst een stapje terugzetten. Het ministerie praat over 'iedereen' en 'de mensen', maar wie zijn dat eigenlijk? En willen die mensen wel het internet op? Want voor 'kunnen' komt tenslotte 'willen'. Sommige kinderen vinden dat het ministerie er niet zo de nadruk op moet leggen dat mensen persé het internet op moeten. Alles moet gewoon ook op papier beschikbaar zijn.

Al snel blijkt dat alle opa's en oma's van de kinderen hun eigen redenen hebben om online te zijn. De één wil graag foto's maken

en delen, de ander wil bomen sparen en weer een ander boekt graag reizen. **Steven Luitjens zegt hierover:** 'We moeten dus niet denken dat alle mensen gelijk zijn. Dat doen we bij de overheid snel. Maar iedereen heeft zijn of haar eigen redenen om wel of niet van het internet gebruik te maken.'

Volgens de kinderen is het belangrijk dat ouders hulp krijgen van mensen die ze echt vertrouwen en kennen. De overheid is daarvoor misschien niet de beste partij. Als alle kinderen in Nederland nou één iemand helpen, zou dat een enorm verschil maken.

DE ADVIEZEN

'Ik moet mijn opa en oma vaak helpen met internet. Dan zeggen ze na een hele tijd: 'We snappen het nog steeds niet!' Ik antwoord dan: 'Het is niet erg als je het niet begrijpt. Ik leg het nog wel een keer uit.' Anna haakt daarop in. 'Mijn opa en oma hebben net een nieuwe telefoon. Ik heb ze anderhalf uur geholpen en ze snapten het nog steeds niet. Maar het komt wel. Elke keer als ik terugkom en weer wat uitleg, snappen ze weer meer.'

FIEN EN ANNA

Hoe kom je erachter wat mensen nodig hebben?

Er worden verschillende opties genoemd, zoals een oproep in de krant, een landelijke stemming of een enquête via de televisie.

Verschillende kinderen adviseren BZK om een groep oudere of kwetsbare mensen een test 'apparaat' te geven, zodat ze niet bang hoeven te zijn om fouten te maken en je direct kunt zien waar mensen behoefte aan hebben.

Jeanette Krol: 'Dat doen we eigenlijk veel te weinig. We maken iets en dan helemaal aan het eind vragen we: 'Kunt u hier wat mee?' Dat is echt een gemiste kans. Ik vind het een heel goed idee om dingen eerder te testen en voor te leggen aan de mensen voor wie je iets verzint. Anders bedenk je iets waar niemand op zit te wachten.'

Staatssecretaris Raymond Knops: 'Het lijkt me geweldig als jullie een onderzoekje voor me zouden willen doen, met al jullie opa's en oma's. Dan kunnen we daarover brainstormen en het misschien in het hele land doen.'

DE ADVIEZEN

‘Kinderen geven andere inzichten en op deze manier komen goede ideeën de wereld in.’

LAURA

Kortom, BZK moet volgens de kinderen echt contact leggen met de mensen voor wie het ministerie bezig is. Op die manier kan BZK erachter komen wie ‘iedereen’ precies is en wat al die verschillende mensen nodig hebben om het internet te kunnen gebruiken.

Heeft de Raad ideeën over de plekken waar je mensen kunt bereiken? De kinderen komen met mogelijkheden: bij winkels, in cafeetjes waar ouderen koffie drinken, in pretparken, bij de huisarts en de apotheek, in bejaardentehuizen, bij de kapper, of in de bioscoop voordat de film begint.

Als prinses Laurentien aan de kinderen vraagt waarom een grote groep mensen geen gebruik maakt van het internet, komen twee redenen duidelijk naar voren:

Het internet is te ingewikkeld én sommige mensen zijn er bang voor.

De kinderen denken dat zij met hun kennis van technologie zouden kunnen helpen om sommige groepen, zoals ouderen, toegang te geven tot het internet.

De Raad komt bijvoorbeeld met het idee van ‘surfles’ op openbare plekken. Oftewel een internetworkshop door kinderen of jongeren voor ouderen. Ook zou BZK een speciaal tv- of YouTube kanaal kunnen starten waar jongeren uitleg geven over allerlei digitale zaken.

De Raad ziet ook wel iets in een speciale BZK-app-voor-dummy’s. Die zou (in overleg met de grote telefoonbedrijven) standaard op elk nieuw apparaat moeten zitten.

De kinderen hebben ook nagedacht over hoe het internet toegankelijker gemaakt zou kunnen worden voor mensen met een handicap.

Ze noemen allerlei ideeën, zoals speciale toetsenborden met braille en aparte afdelingen

DE ADVIEZEN

in winkels waar hulpmiddelen te koop zijn.

Ook geloven ze dat veel mensen geholpen zouden zijn als ze stemherkenning zouden gebruiken, zoals Siri of Alexa.

Voor mensen die echt veel moeite met het internet hebben, stellen de kinderen een gewone handleiding op papier voor, die via de brievenbus of openbare plekken (zoals bibliotheken) moet worden verspreid.

“Ik voel mij belangrijk. Ik doe nu echt iets belangrijks. Ik hoop dat het ministerie van BZK echt iets met onze adviezen gaat doen.”

DAPHNE

Het internet toegankelijker maken, betekent volgens de Raad ook dat je moet laten zien dat het niet zo moeilijk of eng is. Je moet de voordelen laten zien en op die manier mensen overhalen. Je moet mensen het gevoel geven dat ze het echt wel kunnen.

Dat kan via een brede beweging (van familieleden of vrienden die elkaar aansteken), een campagne op televisie of advertenties door het hele land.

Als je meer mensen gebruik wilt laten maken van het internet, moet je het niet alleen toegankelijker maken, maar ook veilig.

De Raad adviseert BZK daarom om een speciale cyberpolitie te installeren, met een eigen slogan en een apart noodnummer. Online agenten zouden net zo normaal moeten worden als de gewone politie die je op straat ziet.

De dialoogsessie is het moment waarop alle informatie bij elkaar komt: de onderzoeksresultaten van de kinderen, hun ervaring en de

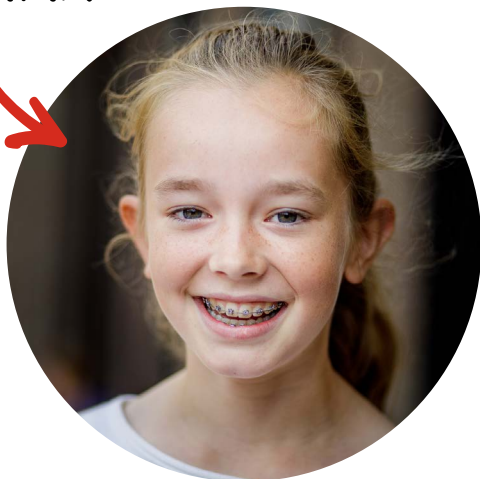
reflectie vanuit het ministerie van BZK. Alle deelnemers van BZK kwamen erg enthousiast de dialoogsessie uit. Hun grootste zorg is: hoe kunnen we deze energie vasthouden? En hoe kunnen we het verder verspreiden in organisaties voordat de Haagse stolp zich weer sluit? Er wordt gesproken over een grotere co-creatie sessie met kinderen en een bredere inzet van een Raad van Kinderen bij bedrijven en organisaties die met dit onderwerp bezig zijn. ‘Het moet gewoon normaal worden dat kinderen met ons meedenken.’ aldus Anja Lelieveld.

DE REACTIES

“Je doet tegenwoordig zoveel belangrijke dingen via het internet. Geldzaken, mailen, reizen regelen. Als je dat allemaal niet snapt of kunt, heb je wel een probleem. Dan kun je minder dan andere mensen.”

EMMA

Raymond Knops

Staatssecretaris BZK

‘Ik vind het heel bijzonder dat de kinderen hier zoveel tijd aan hebben besteed en ben heel blij met hun ideeën. Ik hoop dat we hiermee verder gaan. Ik hoop dat de kinderen in hun eigen omgeving aan de slag gaan met hun opa en oma. Laten we daarna terugkomen om te praten over onze ervaringen. Misschien kunnen we het daarna in heel Nederland doen, met een campagne: ‘Doe iets terug voor je opa en oma. Zij hebben jou ook geholpen met de fles en de luijer!’

Steven Luitjens

Directeur Informatiesamenleving
en Overheid

‘We moeten dit vaker gaan doen. Ik wil dit niet bij één keer laten. Wij denken hier altijd heel snel aan acties voor iedereen tegelijk. Maar de kinderen hebben ons een stapje terug gestuurd. We hebben gepraat over hoe je zelf je eigen opa en oma kunt helpen. Dat vergeten we in Den Haag te makkelijk.’

Jeanette Krol

Strategisch Adviseur BZK

‘Volgens mij waren de kinderen het erover eens dat je aan veel dingen niet kunt meedoen als je het internet niet kunt gebruiken. We moeten er dus achter komen waarom mensen dat niet doen en daarin samenwerken met kinderen.’

DE REACTIES

“Begrijp het gevoel van mensen voordat je met een oplossing komt!”

— PRINSES LAURENTIEN

Anja Lelieveld

Afdelingshoofd DIO

‘Deze sessie heeft me echt aan het denken gezet. Wat bij mij is blijven hangen, is dat we veel meer het goede voorbeeld moeten geven. Als mens, maar net zo goed als bedrijf.’

Rob de Werd

Afdelingshoofd DIO

‘Wat ik mooi vond om te horen, is dat iedereen z’n eigen redenen heeft om een beetje bang te zijn voor het internet. Ook ben ik heel enthousiast over het idee van een campagne waarin we kinderen zelf vragen om mee te doen. Ontzettend leuk!’

Prinses

Laurentien

‘Wat vandaag heel sterk naar voren kwam, was: ‘Begrijp het gevoel van mensen voordat je met oplossingen komt!’

DE LEERKRACHT

MANON
Hofland

LEERKRACHT
BASISSCHOOL
DE PARADIJSVOGEL

“Als kinderen meedoen aan de Raad van Kinderen, voelen zich belangrijk en gehoord. Dat mensen in pak naar ze luisteren, is heel bijzonder voor ze. Het doet absoluut iets met ze.”

Wat was het meest waardevol aan dit traject?

‘Dat kinderen beseffen dat ze inspraak hebben als het gaat over hun eigen toekomst. Het is alweer de vijfde keer dat ik een Raad van Kinderen heb begeleid. Sommige kinderen hebben achteraf écht gezien dat bedrijven of organisaties hun advies hadden overgenomen. Als kinderen meedoen aan de Raad van Kinderen, voelen ze zich belangrijk en gehoord. Dat mensen in pak naar ze luisteren, is heel bijzonder voor ze. Het doet absoluut iets met ze.’

Wat doet het dan precies?

‘Ik hoop dat het ervoor zorgt dat de afstand tussen hen en de besluitvormers niet alleen nu, maar ook in de toekomst kleiner wordt. Dat ze hierdoor burgerschap meekrijgen en meer leren over de wereld waarin ze leven. Dat ze beseffen dat ze mee mogen denken en dat al die volwassenen ook maar gewoon mensen zijn.’

Wat heeft je verrast tijdens dit proces?

‘Dat sommige kinderen waar je het niet van had verwacht, opeens boven zichzelf uitstegen. Omdat het traject lang loopt, krijgen de kinderen extra tijd om zekerder te worden. Daardoor zijn een aantal leerlingen echt gegroeid. Verlegen kinderen durfden opeens iets te zeggen tijdens de presentatie. Heel bijzonder.’

DE ERVARINGEN

“We mochten echt meedenken met mensen die heel belangrijk zijn voor ons land.”

‘Meedoen aan de Raad van Kinderen is heel iets anders dan de ‘gewone’ dingen die we op school doen. We mochten echt meedenken met mensen die heel belangrijk zijn voor ons land. De klas moest nadenken over het internet. Er zijn veel mensen die daar niet op kunnen. Daarbij kunnen wij als kinderen heel goed helpen, wij weten namelijk alles van technologie.’

NIKKI

‘Normaal beslissen grote mensen alles. Nu mogen wij eindelijk meedenken.’

FIEN

DE ERVARINGEN

‘Ik vind dat kinderen vaker mee zouden moeten denken met volwassenen.’

‘Toen ik hieraan begon wist ik helemaal niet wat BZK is. Nu wel. Ik vind dat kinderen vaker mee zouden moeten denken met volwassenen. Wij denken soms net iets verder. We hebben veel goede ideeën bedacht voor BZK. **Ik ben vooral trots op ons idee om jongeren internet-workshops te laten geven aan ouderen.** Ik hoop dat ze daar iets mee gaan doen.’

ROOS

‘Ik vind het heel bijzonder dat het ministerie kinderen uitnodigt om langs te komen. Het is echt een kans om te kijken op een plek waar je anders nooit komt.’

‘Ik wist helemaal niet dat BZK zich bezighoudt met internet. Volwassenen zouden kinderen vaker om raad moeten vragen. Zij denken altijd aan één ding. Daar blijven ze op zitten. Kinderen denken aan heel veel dingen tegelijk. Soms zijn we daardoor sneller afgeleid, maar soms bedenken we juist dingen waar grote mensen nooit op komen.’

TYGO

HEDEN

Wat doet de overheid al

Team High Tech Crime

- Noemen we doorgaans de cyberpolitie;
- Het telefoonnummer is 0900-8844;
- Is een samenwerking tussen de Nederlandse politie en het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC);
- Gaat onder andere over betalingsfraude, kinderporno, cyberaanvallen;
- Omdat cybercrime internationaal is, werkt de Nederlandse politie in opsporing samen met o.a. Europol, Interpol en de FBI.

Campagnes rondom veilig internetten

- 'Alert online' (2012, 2014);
- Deze campagnes zijn uitgevoerd in samenwerking met de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding (NCTV) en meerdere partijen uit het bedrijfsleven, o.a. Ziggo, KPN en Seniorweb;
- En waarschuwen vooral via het internet.

TOEKOMST

Wat gaat BZK extra doen

- Na het afgelopen schooljaar nog minstens twee schooljaren extra Raad van Kinderen met BZK!
- We gaan het nog groter en breder aanpakken.
- Onderzoek uitvoeren naar veilig en zelfstandig internetgebruik.
- De volgende klas helpen om hun opa's en oma's te helpen.
- Een "**Digiduck**" met lespakket ontwikkelen voor alle scholen in Nederland.
- De Staatssecretaris gaat zelf scholen in Nederland bezoeken om de Digiduck uit te delen en van kinderen te horen wat hij nog meer kan doen.

“Laten we terugkomen om te praten over onze ervaringen. Misschien kunnen we het daarna in heel Nederland doen!”

— STAATSSCRETARIS KNOPS

Deze uitgave is tot stand gekomen in samenwerking met en met dank aan:

Missing Chapter Foundation | Prinses Laurentien van Oranje
Raad van Kinderen
Basisschool de Paradijsvogel

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Directoraat-generaal Overheidsorganisatie
Directie Informatiesamenleving en Overheid
Postbus 20011 | 2501 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl